

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 4. december 2018

Sag BS-11654/2018-HJR
(2. afdeling)

DFIM
(advokat Nicolai Mailund Clan)

mod

Fagligt Fælles Forbund som mandatar for boet efter A
(advokat Rasmus Larsen)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Lyngby den 7. december 2016 og af Østre Landsrets 9. afdeling den 22. december 2017.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Jens Kruse Mikkelsen og Anne Louise Bormann.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Retsgrundlag

Færdselslovens § 101, stk. 1, og § 102 lyder:

”§ 101. Den, der er ansvarlig for et motordrevet køretøj, skal erstatte skader, som køretøjet volder ved færdselsuheld eller ved eksplosion eller brand, der hidrører fra brændstofanlæg i køretøjet.

...

§ 102. Hvis et motordrevet køretøj volder skade på anden måde end nævnt i § 101, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for køretøjet, betale erstatning efter lovgivningens almindelige regler.”

Færdselslovens § 101, stk. 1, fik sin nuværende affattelse ved lov nr. 495 af 27. november 1985 om ændring af færdselsloven. Lovændringen byggede på betænkning nr. 1036/1985 om erstatning og forsikring for skader opstået ved benyttelse af motordrevne køretøjer, hvoraf fremgår bl.a. s. 38, 145 f. og 160:

”Kapitel 3. Ansvarsgrundlaget.

...

3.2. Gældende ret.

...

3.2.3. Trafikskade.

Efter færdselslovens § 101, nr. 1, gælder præsumptionsansvaret for skader forvoldt ved *påkørsel, sammenstød, væltning eller andre lignende kørselsuheld*. Skaden skal således kunne karakteriseres som en trafikskade. Bestemmelsen er imidlertid i praksis fortolket ret vidt og omfatter således også tab af genstande fra køretøjet eller dets lad, jfr. f.eks. U 1946/17 H (tabt reservehjul) og U 1960/1002 H (halm tabt og antændtes af et bagved kørende motorkøretøjs udstødningsrør, hvorved køretøjet brød i brand). Dette gælder dog ikke, hvis ulykken ikke er sket i umiddelbar tilknytning til tabet af genstanden, jfr. f.eks. om gødningsspild U 1967/267 H, kommenteret i U 1967/B.259.

...

Kapitel 10. Resumé af udvalgets overvejelser og forslag.

...

10.2. Ændring af ansvarsgrundlaget.

Ansvarsgrundlaget for skader forvoldt af motordrevne køretøjer ved kørselsuheld m.v. er efter færdselslovens § 101 dansk rets almindelige erstatningsregel, culpa-reglen. *Bevisbyrden* for skade, tab, årsagssammenhæng og adækvans påhviler i overensstemmelse med de almindelige bevisbyrderegler skadelidte. Derimod er *bevisbyrden med hensyn til uagtsomhed* i forbindelse med kørselen eller materiellet pålagt ejeren eller brugeren, der således for ikke at ifalde erstatningsansvar må bevise, at skadeforvoldelsen ikke kunne være undgået, selv om der var udvist den fornødne agtpågivenhed og omhu. I retspraksis har anvendelsen af reglen om omvendt bevisbyrde udviklet sig således, at ejeren eller brugeren af et motordrevet køretøj anses for erstatningspligtig, når blot der er den fjerneste teoretiske mulighed for, at uheldet kunne have været afværget ved fornøden agtpågivenhed og omhu. *Ansvaret for skader forvoldt af motordrevne køretøjer nærmer sig således i praksis et egentligt objektive erstatningsansvar*. Udvalget finder, at denne praksis må tages som udtryk for, at man i retspraksis gennem det meget store antal sager, som i årenes løb har været forelagt til prøvelse, har fundet det påkrævet at pålægge et meget vidtgående ansvar på grund af den særlige og meget betydelige fare, som brugen af motordrevne køretøjer frembyder.

...

Udvalget stiller bl.a. på denne baggrund forslag om, at der ved en ændring af færdselslovens § 101 gennemføres *et objektive erstatningsansvar for trafikskader forvoldt af motordrevne køretøjer*.

Et objektivt erstatningsansvar bør dog efter udvalgets opfattelse begrænses på samme måde som det gældende præsumptionsansvar, således at det alene skal gælde i de tilfælde, hvor skaden er indtruffet ved påkørsel, sammenstød eller andre lignende *kørselsuheld* eller ved eksplosion eller brand, der opstår i brændstofanlæg i køretøjet.

...

Kapitel 11. Udvalgets udkast til lov om ændring af færdselslovens regler om erstatning og forsikring.

...

11.2. Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser.

Til nr. 1.

Til § 101, stk. 1.

...

Det er en forudsætning for anvendelsen af det særlige ansvarsgrundlag, at der er tale om et færdselsuheld eller en eksplosions- eller brandskade som skyldes brændstofanlæg i køretøjet. Der er ikke med den foreslåede ændring af bestemmelsens sproglige formulering tilsigtet nogen ændring med hensyn til afgrænsningen af de skadestilfælde der - som kørselsuheld - omfattes af bestemmelsen. Hidtidig retspraksis med hensyn til anvendelsesområdet for præsumptionsansvaret vil således fortsat være af betydning med hensyn til skader, der er forvoldt ved påkørsel, sammenstød, væltning og andre kørselsuheld. Der henvises til betænkningens kapitel 3.2.3.”

§ 19, stk. 2 og 6, i bekendtgørelse nr. 579 af 6. juni 2007 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer mv. lyder:

”Stk. 2. DFIM erstatter som garantifond umiddelbart over for en skadelidt skade som følge af uheld i Danmark, der må antages forvoldt af ukendt, motordrevet køretøj. Det er en forudsætning for udbetaling af erstatning for tingsskade, at der samtidig udbetales erstatning for personskade.

...

Stk. 6. DFIM hæfter ikke ved skade som følge af uheld, der må antages forvoldt af motordrevne køretøjer tilhørende staten, en kommune eller en anden offentlig institution, der i almindelighed er selvforsikrer.”

Højesterets begrundelse og resultat

A påkørte på cykel den 2. oktober 2014 ca. kl. 6 en lysmast, der var væltet, så den hældede ind over cykelstien. Denne sag angår, om DFIM som garantifond for ukendte køretøjer er erstatningspligtig for den skade, han blev påført.

Højesteret tiltræder, at lysmasten må antages at være blevet påkørt af et ukendt motordrevet køretøj, og at der ikke er grundlag for at antage, at køretøjet tilhørte staten, en kommune eller en anden offentlig institution.

Hovedspørgsmålet er herefter, om den skade, som A blev påført, er forvoldt af det ukendte køretøj ved et færdselsuheld, jf. færdselslovens § 101, stk. 1.

Der er enighed om, at det færdselsuheld, hvor det ukendte køretøj påkørte lysmasten, skete mellem den 1. oktober 2014 kl. 16 og den 2. oktober 2014 kl. 6. Det vides ikke, hvornår i dette tidsrum uheldet skete. Under disse omstændigheder kan det ikke lægges til grund, at skaden på A er sket i umiddelbar tilknytning til det ukendte køretøjs påkørsel af lysmasten. Højesteret finder derfor, at skaden ikke kan anses for at være forvoldt af køretøjet ved et færdselsuheld, jf. færdselslovens § 101, stk. 1.

Da omstændighederne ved det ukendte køretøjs påkørsel af lysmasten ikke er kendt, tiltræder Højesteret, at det, som anført af byretten, ikke er godtgjort, at skaden er forvoldt ved uforsvarlig (culpøs) adfærd, og DFIM er derfor heller ikke erstatningspligtig efter færdselslovens § 102.

På den anførte baggrund stadfæster Højesteret byrettens dom om frifindelse af DFIM.

Sagsomkostningerne er fastsat til dækning af advokatudgift for landsret og Højesteret med 50.000 kr. og retsafgift for Højesteret med 14.020 kr., i alt 64.020 kr.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Fagligt Fælles Forbund som mandatar for boet efter A betale 64.020 kr. til DFIM.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.